

АПОТЕОЗА ХЕРОЈСТВА
(ИВО АНДРИЋ И МЛАДА БОСНА)

Београд

Кључне речи: херојство, храброст, „лепота жртве”, атентат, етика, естетика, насиље, слобода, анексија, тиранија, човечност, „Млада Босна”, И. Андрић, Ф. М. Достојевски, Л. Н. Толстој, Аристотел, П. П. Његош, Д. Илић, Вл. Гаћиновић, Б. Жерајић, Г. Принцип, Босна и Херцеговина, Аустроугарска монархија.

Апстракт: Још у гимназијским данима, као предводник штрајкова ђачких дружина и омладинских организација, Андрић своја револуционарна убеђења, заснована на личним етичким критеријумима и на лектири, све више повезује са Младом Босном. Ово се дешава нарочито после анексије БиХ од Аустроугарске монархије (1908), а сарадња са овом познатом ослободилачком организацијом заснива се и на привржености *аиеншаиу* као легитимном средству борбе усмерене против представника освајачке власти. Узор за атентаторе био је косовски подвиг Милоша Обилића. За Андрића су атентати младобосанаца облик херојства, које он, као и Достојевски, сматра истовремено етичком и естетичком категоријом – засновано је на храбрости као етичком принципу и на „лепоти жртве” као естетској вредности. Андрићева етика атентата формирана је у дослуху са Аристотеловом етиком активизма и, нарочито, са херојском етиком Његоша, о коме је написао више афирмативних текстова. Андрићево гимназијско пријатељство са члановима Младе Босне остаће до краја његово, у знаку херојске, ослободилачке етике формирано убеђење. То пријатељство, као облик дубоке оданости, он ће исказивати у различитим жанровима његовог обимног књижевног стваралаштва.